

Orlogsværftet med tilhørende Færge til Løldboden af mange Grunde ikke kunne undværes. Ja, at der kan være en nordre Udgang til Værftet, er der jo ingen, der vil bestride, og at der kan benyttes Færger, saa meget, man vil, til Passagen, er et Spørgsmaal, der slet ikke har været Tale om, det kunne vi jo altid optage til Forhandling, men det Spørgsmaal, der har været Tale om, er, hvorvidt Spærringen ved Broen kunde undgaaes. Den finder kun Sted paa Grund af, at Nyboder ligger, hvor det ligger. Der er yderligere Grunde, som tale for, at denne Sag snarest fremstundes. Der er ogsaa fra privat Side Tale om ny Færdsejlslinier her i Kjøbenhavn. Færdsejlen er jo bleven i høj Grad udviklet i de senere Aar, og den er paa mange Steder generet. Det er jo alle bekendt, at vi saa en ny Østbanegaard, man er ved at bygge lige udenfor Nyboder, der nemlig hvor Nyboder ender. Bolden er sløffet, og Terrainet laves til. Der vil blive en meget stor Trafik, og selv private Folk have ønsket som et privat Foretagende at gennembryde ikke blot Borgergade men ogsaa Adelgade midt ud gennem Nyboder, saa at vi kunne faa en Hovedaare til gennem Byen. Fra alle Sider forekommer det mig altsaa, at der er Tryk paa denne Sag, og jeg kan derfor ikke forstaa, at man ikke kan blive færdig med Overvejelserne. Tillige vil Husarkasernen om kort Tid være overflødig og maa rives ned. Dette Territorium er meget betydeligt. Hvem der ejer det, ved jeg ikke, men det er vel Kommunen. Det forekommer mig at maatte være let at faa en Overenskomst med Kommunen, og at det Grundareal, som Ministeriet kunde afgive, maatte kunne indbringe meget betydelige Beløb. Efter et løseligt Overflag maa vi for Gammelnyboder, som der her er Tale om, og som strækker sig fra Gernersegade ved Store Kongensgade ud til Østerbro, regne et Areal af omtrent 100,000 Kv. Alen. Jeg skal gøre opmærksom paa, at Grundene helt ude ved Trianglen betales med op til 75 Kr. pr. Kv. Alen. Hvis altsaa blot 50—60,000 Kv. Alen af de Grunde, der her er Tale om, bebygges, ere vi, selv om vi endogaa kun regne 50 Kr. pr. Kv. Alen, oppe paa ca. 3 Mill. Kroners Værdi for denne Grund, og jeg tror, man vil kunne faa en saadan Overenskomst i Stand, at Marineministeriet ingen Skade har, men tværtimod faar Midler, hvorved det bliver i Stand til at bygge virkelig junde Boliger for de Haandværkere og Underofficerer, som nu beho Nyboder. Jeg skal endvidere oplyse, at Nyboder ikke udelukkende er beboet af Marinens Folk. Der bor ikke saa faa private Folk

til Beje, og der er heller ikke som i gamle Dage nogen Tvang for Marinens Folk til at bo der. Jeg kan derfor ikke se nogen som helst Grund til at opretholde denne Institution længere. At Sagen har været til Overvejelse i lang Tid, vil fremgaa af, hvad vi tillode os at bemærke i den foreløbige Betænkning om Søværnsloven i Fjor, at en kongelig Kommission af 21de Marts 1860 i sin Betænkning over Orlogsværftet af 20de December 1861 blandt andet anbefaler, at Nyboders Haandværkerboliger efterhaanden ryddes og Arbejderboliger søges opførte i Nærheden af Værftet. Det er altsaa en ret rummelig Tid, man har haft til at tænke over denne Sag, nemlig lige fra 1861 til 1897. Nu formoder jeg ogsaa, at der kommer et saa overordentligt Tryk fra forskellige Sider, at Sagen ikke kan udskydes længere, og jeg vilde i den Anledning gerne hensille til Regeringen i det hele, om Sagen ikke ved denne Lejlighed maatte kunne tages op, saa at der kunde bygges billige Arbejderboliger ude paa Kristianshavn paa passende Steder. Staten har jo forskellige industrielle Virksomheder derude, Beværksfabriken osv., og det var ønskeligt, om der snart maatte blive bygget gode, sunde, lyse og luftige Boliger for Arbejderne. Jeg vil tillade mig at udbede mig den højterede Marineministers Udtalelse om, hvorvidt denne Sag vil kunne fremmes fra Ministerens Side, eller om den endnu vil blive modarbejdet.

Der er endnu et Spørgsmaal, jeg vil berøre. Det angaar Sæetatens Hospital, der som bekendt endnu i Aar har været Genstand for Klager her i Tinget, idet det jo er brugt som Epidemihospital. Hospitalet ligger hen som et gammelt Brag ligesom saa meget andet. Ogsaa dette Spørgsmaal blev taget op i i Fjor i Udvalget for Loven om Søværnets Ordning, hvad d'Hr. ville finde i den foreløbige Betænkning. Der er siden forefaldet det i denne Sag, at Marineministeriet har ladet undersøge en Grund paa Værftet for at se, hvorvidt den var egnet til at bygge Hospital paa. Ved denne Lejlighed omkom der ulukkeligvis et Par Arbejdere ved Gravning i Grunden. Det er altsaa selvfølgelig givet, at dette Sted vil ikke egne sig dertil, men vi have ikke hørt noget om, hvad der senere er foretaget fra Marineministeriet i denne Sag. At den kunde trænge til Afgørelse snarest, er der ingen Tvivl om. Jeg beder Tinget erindre, at der findes paa Finansloven — det staar allerstidst paa Marineministeriets Budget under T. b. — en Post, som gaar ud paa, at der bl. a. fragaars fra Sæetatens særlige Fonds 31,269 Kr. Disse 31,269 Kr. ere Reuter af en meget stor Fond,